

anlægges, er det i høj Grad paakrævet at faa eksproprietet straks, idet der ellers paa mange Steder vil kunne blive opført ret kostbare Byggeanlæg, hvorved der vil forvoldes en betydelig Merudgift for Staten, naar der skal erhverves Areal til Dobbeltsporet gennem Købstæderne og Stationsbyerne. Endvidere vil det ogsaa spille en betydelig Rolle, at paa de fleste af de nuværende Stationer maa der, naar Dobbeltspor skal føres igennem, foretages betydelige Stationsudvidelser. Jeg skal nævne et bestemt Eksempel, der illustrerer, hvorledes Forholdene let kan udvikle sig. Det drejer sig ganske vist her ikke om en Station ved Dobbeltspor, men Forholdet er dog det samme. Det er en Station i Jylland, hvor der er Tale om en Stationsudvidelse. I Nærheden ligger en ubebygget Grund, hvorpaa der allerede for Aar siden har været projekteret en Nybygning til et Beløb af 80,000 Kr. Krigsforholdene har dog hindret, at dette Arbejde er blevet udført. Lignende Forhold kan gøre sig gældende andre Steder, og det vil da let kunne medføre betydelige Udgifter for Staten, hvis man ikke hurtig skrider til en Ekspropriation.

Vi er i Udvalget ikke klar over, hvad Gennemførelsen af disse Forslag vil andrage i blanke Kroner. Der er i Øjeblikket ikke nogen, der kan vide noget om, hvad det vil koste at bygge Jernbanerne, Broerne og Færgerne. Vi har derfor udeladt Summerne i Lovforslaget, idet vi er blevet enige om ikke at binde Administrationen til Summer, om hvilke vi ikke ved, om de vil være rigtige eller ej. Vi har ment det formaalstjenligt at ordne det saaledes, at man ved Loven lægger en Plan for de kommende Aars Jernbanebygning, medens man overlader kommende Rigsdage at bestemme, hvor store Beløb man vil anvende aarligt dertil. Vi ved heller ikke i Dag noget om, hvorledes Statens Finansvæsen vil være stillet om nogle Aar, og vi anser det derfor for rettest, at det bliver de kommende Rigsdage, der bestemmer, hvor mange Penge der aarlig skal anvendes til Jernbanebygning. Hertil kommer, at hvis vi i Dag bestemmer dette eller hint og fastsætter det i Loven, vil man i mangfoldige Tilfælde føle sig nødt til at komme til Rigsdagen igen og bede om Ændringer i Loven, fordi vi her uden Kendskab til Fremtiden har bundet Regeringen til Summer, som ikke kan overholdes.

Der er imod denne Tanke hævdet, at

det vil være urigtigt at lade de Spørgsmaal afgøre af kommende Rigsdage, da det utvivlsomt vil blive Finansudvalgene, der kommer til at bestemme, hvor mange Penge der maa anvendes til Bygning af Jernbaner. Jeg tror nu ikke, at dette betyder saa meget i Form af Føringelse af Rigsdagens Indflydelse, og hvis man paa et givet Tidspunkt finder, at disse Spørgsmaal er for store for Finansudvalget at afgøre idet man kan regne med, at Finansudvalget ikke har Tid til at behandle disse Spørgsmaal særlig omhyggeligt, er der intet i Vejen for, at kommende Rigsdage kan nedsætte Jernbaneudvalg, som kan behandle Spørgsmaalene, forinden Finansudvalget og Rigsdagen tager Stilling dertil.

Det Forslag, som stilles af Udvalgets Flertal, gaar ud paa at foretage nogle Ændringer i Ministerens Lovforslag. Det foreslaas, at Dobbeltsporanlægene Aarhus—Laurberg og Langaa—Randers skal uddgaa, og at der i Stedet skal indsættes en helt ny dobbeltsporet Bane mellem Aarhus og Randers. Der har i mange Aar været arbejdet for en direkte Forbindelse mellem disse to Byer ved en elektrisk Jernbane, og Koncessionen dertil er i Orden. Men Arbejdet er ikke paabegyndt, og nu foreslaar altsaa Flertallet i Udvalget helt at gaa bort fra denne Tanke og skabe en direkte Dampbaneforbindelse mellem Byerne. Man vil derved opnaa dels at betjene den paa-gældende Landsdel med Jernbane, dels at forbedre Stambanen i Jylland ved at gøre den kortere end Vejen over Langaa. Man vil spare Tid, og man vil opnaa en Ting til, som har været omtalt gentagne Gange her i Rigsdagen, nemlig gennemføre den Ændring for de to Byers Vedkommende, at der i Stedet for de nuværende Tilbagekørselsstationer — Rebroussementsstationer — ved Nyanlæg paa selve Stationerne kan skabes Gennemkørselsstationer, Stationer, hvor man kører ind fra den ene Ende og ud ad den anden. Det er et stort Projekt, der har været udkastet tidligere, men som ved tidligere Forhandlinger her ikke har vundet tilstrækkeligt Øre hos Tinget. Jeg haaber, at det nu skal gaa anderledes. Jeg kunde have ønsket, at Etatsraad Hammerich havde levet og set den Ændring i Opfattelsen, der er foregaaet paa dette Omraade i Rigsdagen, thi det er hans Tanke, der her genoptages. Det viser, hvad vi saa ofte ser, at en stor Tanke dør ikke, selv om dens Ophav dør. Den Tanke, som Etatsraad Hammerich udkastede, var at bygge en Højbane over